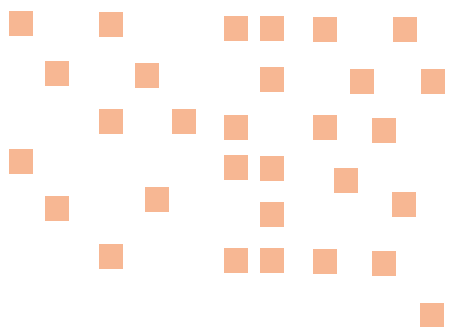

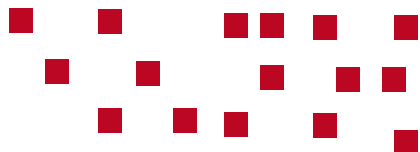
MAROKO

**SYTUACJA
BEZPIECZEŃSTWA**

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia dla
ludności cywilnej.**

**DPU-WIKP-424/428/2023
13.11.2023**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Maroku.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: 36,73 mln

Skład etniczny: Arabo-Berberowie – 99%, inni 1%, w tym Saharyjczycy (arab. Sahrawi) ok. 90 tys. ^[1]

Skład religijny: islam 99% (w olbrzymiej większości sunnicki, szyici < 0,1%), inne 1% (chrześcijaństwo, judaizm, bahaizm). ^[2]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Królestwo Maroka, które uzyskało niepodległość od Francji w 1956 r., jest dziedziczną monarchią konstytucyjną odwołującą się do islamu i demokracji. Najwyższa władza pozostaje w rękach króla. Organizowane w Maroku od lutego 2011 r. protesty społeczne skłoniły monarchę do powołania Komisji Konsultacyjnej ds. Rewizji Konstytucji w celu opracowania projektu nowej ustawy zasadniczej. Nowa konstytucja została przyjęta w referendum w dniu 1 lipca 2011 r. Zwiększyła ona prerogatywy szefa rządu i wzmocniła rolę parlamentu, a zwłaszcza Izby Reprezentantów. ^[3]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Maroko podzielone jest na 12 regionów: Beni Mellal-Chenifra, Casablanca-Sattat, Dakhla-Oued Er-Dahab, Draa-Tafilalet, Fez-Meknes, Guelmim-Oued Noun, Laayoune-Sakia El-Hamra, Marrakesz-Safi, Oriental, Rabat-Sale-Kenitra, Souss-Massa, Tanger-Tetouan-Al-Hoceima. ^[4] Jeden z jego regionów, Draa Tafilalet leży w całości na terytorium spornego obszaru Sahary Zachodniej. ^[5]

Regiony (*dżiha*, l.mn. *dżihat*) dzielą się na prowincje (*iklim*, l.m. *akalim*), a te z kolei dzielą się na prefektury (*amala*, l.m. *amalat*). ^[6]

¹ Joshua Project, Sahrawi in Morocco, https://joshuaproject.net/people_groups/14639/MO

² CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

³ Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Informator ekonomiczny – Maroko, 03.11.2021, <https://www.gov.pl/web/maroko/ie>

⁴ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

⁵ Wikipedia, Regions of Morocco, https://en.wikipedia.org/wiki/Regions_of_Morocco

⁶ Wikipedia, Podział administracyjny Maroka, https://pl.wikipedia.org/wiki/Podzia%C5%82_administracyjny_Maroka

Mapa. Podział administracyjny Maroka ^[7]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa Maroko jest monarchią, w której najwyższa władza pozostaje w rękach króla. Na tronie zasiada obecnie król Muhammad VI, który w 1999 r. przejął rządy po swoim zmarłym ojcu Hasanie II, sprawującym twarde, autokratyczne rządy. Król Muhammad VI zapoczątkował powolne zmiany polityczne i gospodarcze, zajął się również wyjaśnianiem naruszeń praw człowieka, do których dochodziło za rządów jego ojca. Przeprowadził reformę Mudawana, mającą poprawić status kobiet, która nie przysporzyła mu sympatii wśród religijnych konserwatystów. Z jednej strony król podejmuje działania, mające przeobrazić silnie scentralizowaną monarchię w system parlamentarny, z drugiej jednak stara się zabezpieczyć swoją pozycję, choćby poprzez wzmocnienie armii oraz wprowadzenie osób ze swojego bliskiego otoczenia na ważne stanowiska rządowe. ^{[8][9]}

⁷ Wikimedia Commons, File:Administrative Regions of Morocco.jpg, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Administrative_Regions_of_Morocco.jpg

⁸ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

⁹ Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Informator ekonomiczny – Maroko, 03.11.2021, <https://www.gov.pl/web/maroko/ie>

Rząd i premier. Władza wykonawcza należy do rządu, na którego czele stoi szef rządu. Premier mianowany jest przez monarchę z członków partii, która uzyskała większość w wyborach parlamentarnych. Rada Ministrów wybierana jest przez premiera w porozumieniu z parlamentem i powoływana przez monarchę.^[10]

Premierem Maroka jest od października 2021 r. **Aziz Achannusz** (Aziz Akhannouch).^[11]

Parlament i wybory parlamentarne. Władzę ustawodawczą w Maroku stanowi dwuizbowy parlament. Zgodnie z nową konstytucją (z 2011 r.), Izba Reprezentantów (izba niższa) liczy 395 członków wybieranych w wyborach powszechnych na pięcioletnią kadencję. 305 deputowanych wyłanianych jest z list lokalnych, a 90 – z listy krajowej (60 mandatów zarezerwowano dla kobiet, a 30 dla młodych mężczyzn, których wiek nie przekracza 40 lat).^[12]

W ostatnich wyborach do Izby Reprezentantów (które odbyły się we wrześniu 2021 r.) zwycięstwo odniosły partie liberalne, pokonując rządzącą przez 10 lat umiarkowaną islamską Partię Sprawiedliwości i Rozwoju (PJD). Narodowe Zgromadzenie Niezależnych (RNI) zdobyło 97 miejsc w parlamencie, a partia Autentyczność i Nowoczesność (PAM) – 82. Trzecią siłą w parlamencie jest centro-prawicowa Partia Niepodległości (Istiqlal), z 78 mandatami. Rządząca dotąd PJD, która miała 125 miejsc, ma ich po ostatnich wyborach zaledwie 12.^[13]

Kolejne wybory do parlamentu mają się odbyć we wrześniu 2026 r.^[14]

Izba wyższa parlamentu – Izba Doradców liczy 120 członków (wcześniej 270) wybieranych w wyborach pośrednich na 6 lat. Ostatnie wybory do Izby Doradców odbyły się w październiku 2021 r. (kolejne powinny się odbyć w październiku 2027 r.).^[15]

SYSTEM PRAWNY

Maroko ma podwójny system prawny, na który składają się sądy świeckie oparte na francuskim prawie cywilnym oraz sądy oparte na prawie i tradycji islamskiej (szariacie). System świecki obejmuje sądy gminne i rejonowe, sądy pierwszej instancji, sądy apelacyjne oraz Sąd Najwyższy. Jednocześnie funkcjonuje 27 sądów Sadad, które są sądami pierwszej instancji dla muzułmańskiego prawa stanu cywilnego.^[16] Trybunał Konstytucyjny sprawuje kontrolę sądową aktów ustawodawczych.^[17]

¹⁰ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

¹¹ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

¹² CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

¹³ WNP, Maroko: Porażka rządzącej od 10 lat partii w wyborach parlamentarnych, 09.09.2021, <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/maroko-porazka-rzadzacej-od-10-lat-partii-w-wyborach-parlamentarnych,492256.html>

¹⁴ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

¹⁵ WNP, Maroko: Porażka rządzącej od 10 lat partii w wyborach parlamentarnych, 09.09.2021, <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/maroko-porazka-rzadzacej-od-10-lat-partii-w-wyborach-parlamentarnych,492256.html>

¹⁶ Nations Encyclopaedia, Morocco – Judicial System, <https://www.nationsencyclopedia.com/Africa/Morocco-JUDICIAL-SYSTEM.html>

¹⁷ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

KARA ŚMIERCI

Marokańskie prawo przewiduje karę śmierci i bywa ona orzekana. W okresie objętym ostatnim raportem Amnesty International (2021 r.) wydany został co najmniej 1 wyrok skazujący na śmierć. ^[18]

Karą śmierci objęte są takie przestępstwa jak morderstwo króla, członka królewskiej rodziny, urzędnika państwowego na służbie, morderstwo z premedytacją, morderstwo rodziców, nadużycia wobec dziecka do 15. r.ż. skutkujące jego śmiercią, porzucenie dziecka do 15 r.ż. lub osoby niepełnosprawnej z zamiarem spowodowania śmierci. Podobną karą zagrożone są przestępstwa takie jak kastracja bez zamiaru spowodowania śmierci, lecz ze skutkiem śmiertelnym, podpalenie, którego skutkiem była śmierć, porwanie małoletniego, którego skutkiem była śmierć uprowadzonego. Śmiercią karane są także przestępstwa terrorystyczne (jak na przykład zniszczenie dróg lub budynków, blokowanie pojazdów lub zatrucie środowiska lub zasobów wodnych) powodujące jedną lub więcej ofiar śmiertelnych. Również podżeganie do popełnienia przestępstwa terrorystycznego zagrożonego śmiercią podlega karze śmierci. Karą śmierci zagrożone są także inne przestępstwa terrorystyczne, nawet jeśli nie mają skutku śmiertelnego, takie jak branie zakładników podczas popełniania innej zbrodni, uprowadzenie małoletniego dla okupu, napad z bronią w rękę, podpalenie skutkujące trwałym uszkodzeniem ciała, fałszowanie pieniędzy lub obligacji publicznych. Karze śmierci podlega również zdrada, spiskowanie (w odniesieniu do urzędników państwowych i wojskowych) w celu dopuszczenia się zdrady i aktu przeciwko wewnętrznemu bezpieczeństwu państwa, a także podżeganie do zdrady. Śmiercią karane jest również szpiegostwo. ^[19]

Sądy odstępują od orzeczenia kary śmierci w sytuacji, gdy istnieją okoliczności łagodzące, i zamieniają ją wówczas na 20-30 lat pozbawienia wolności. Taka jest najczęstsza praktyka. ^[20]

Choć władze Maroka nie podpisały moratorium na wykonywanie kary śmierci, w praktyce egzekucje nie są wykonywane. Ostatnia egzekucja miała miejsce w Maroku w 1993 r. ^[21]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Głównym problemem w dziedzinie bezpieczeństwa w Maroku jest spór o terytorium **Sahary Zachodniej**. Maroko zaanektowało terytorium tego pustynnego państwa, proklamując je swoimi Prowincjami Południowymi (w latach 1976 i 1979). Natomiast

¹⁸ Amnesty International, Death sentences and executions 2021, 24.05.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/5418/2022/en/>

¹⁹ Cornell Law School on the Death Penalty Worldwide, Kingdom of Morocco (Morocco), 25.03.2021, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/>

²⁰ Cornell Law School on the Death Penalty Worldwide, Kingdom of Morocco (Morocco), 25.03.2021, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/>

²¹ Cornell Law School on the Death Penalty Worldwide, Kingdom of Morocco (Morocco), 25.03.2021, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/>

reprezentujący niepodległościowe dążenia Saharyjczyków **Zbrojny Front Polisario** (popierany zresztą przez sąsiednią Algierię) proklamował w 1979 r. powstanie **Saharyjskiej Arabskiej Republiki Demokratycznej** (uznanej przez około 70 państw, a w 1982 r. przyjętej do Organizacji Jedności Afrykańskiej) i rozpoczął walkę z okupantem. W 1991 r. udało się wynegocjować zawieszenie broni, a spór miał zostać rozstrzygnięty drogą referendum przeprowadzonego pod egidą ONZ. Nie udało się go jednak przeprowadzić, a w 2001 r. ONZ i Maroko uzgodniło przekształcenie Sahary Zachodniej w autonomiczny region Maroka. Takie rozwiązanie zostało z kolei odrzucone przez Polisario i rząd Republiki Saharyjskiej, kontrolujące pogranicze z Algierią i Mauretanią. Spór do dziś pozostaje nierozstrzygnięty. Okupacja Sahary Zachodniej skomplikowała relacje między Marokiem a Algierią, która popiera niepodległościowe aspiracje Saharyjczyków (zresztą na jej terytorium, w przygranicznej prowincji Tinduf, istnieje wiele obozów dla uchodźców saharijskich, skąd również działa Polisario i saharijski rząd).^{[22][23]} Obecnie coraz powszechniej dyskutowany jest powrót do zaproponowanego wcześniej planu autonomii Sahary w granicach Maroka. Zgodnie z tym planem autonomiczny region miałby swój rząd, parlament i sądy, budżet oraz system poboru podatków, jednak w dziedzinie relacji zagranicznych, bezpieczeństwa i obronności podlegałby władzom w Rabacie. Posługiwałby się również marokańską flagą i walutą. Polisario odrzuca ten plan, domagając się przeprowadzenia referendum.^[24]

W chwili obecnej Maroko kontroluje ok. 80% terytorium Sahary Zachodniej, w tym niemal całe wybrzeże i kluczowe ekonomicznie zasoby fosforanów, natomiast Polisario – pozostałą, pustynną część (gdzie leży tymczasowa stolica Tifariti) oraz w praktyce eksterytorialne obozy uchodźców w Algierii, gdzie działają ministerstwa, szkoły i aparat państwowy.^{[25][26]}

Konflikt obecnie toczy się z niską intensywnością. Armia marokańska przeprowadza sporadyczne ataki z powietrza, głównie za pomocą dronów, na pozycje Polisario, niszcząc ich zasoby.^[27] W okresie od stycznia 2022 do sierpnia 2023 r. w wyniku tego typu działań zginęło co najmniej 15 bojowników Polisario.^[28]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Brak jest informacji na temat ustawodawstwa nadzwyczajnego, obowiązującego w Maroku.

²² Human Rights Watch (HRW), World Report 2023 – Morocco/Western Sahara, 12.01.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2085478.html>

²³ Aljazeera, UN envoy: Peaceful solution to Western Sahara conflict possible, 06.12.2018, <https://www.aljazeera.com/news/2018/12/envoy-peaceful-solution-western-sahara-conflict-181206164240438.html>

²⁴ France24, Morocco's autonomy plan for the Western Sahara, 04.07.2022, <https://www.france24.com/en/live-news/20220407-morocco-s-autonomy-plan-for-the-western-sahara>

²⁵ Polityka, Rozejm w Saharze Zachodniej zerwany. Będzie wojna? 15.11.2020, <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/1978894,1,rozejm-w-saharze-zachodniej-zerwany-bedzie-wojna.read>

²⁶ France24, UN expert calls on Morocco to stop targeting activists over Western Sahara, 01.07.2021, <https://www.france24.com/en/africa/20210701-un-expert-calls-on-morocco-to-stop-targeting-activists-over-western-sahara>

²⁷ The New Humanitarian, Moroccan drone strikes force Sahrawi from their homes, 17.05.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/05/17/morocco-sahrawi-drone-attacks>

²⁸ ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

Toczący się konflikt o terytorium Sahary Zachodniej co do zasady powoduje niewielkie ofiary wśród ludności cywilnej. W 2022 r. zanotowano 4 ofiary śmiertelne, a od stycznia 2023 r. nie zanotowano żadnego takiego przypadku.^[29]

ZAGROŻENIA LUDNOŚCI CYWILNEJ ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM

DZIAŁANIA WOJENNE

Zagrożeniem dla cywilów są miny instalowane przez marokańską armię. 9 marca 2022 r. przydrożna mina zainstalowana przez marokańską armię na terenie Sahary Zachodniej eksplodowała pod cywilnym samochodem, zabijając trzy osoby.^[30]

Istnieją doniesienia, że także ataki dronów niekiedy powodują straty wśród cywilów, jeśli trafią one w cywilne pojazdy. Skala tego zjawiska jest jednak trudna do oszacowania. Lokalni mieszkańcy skarżą się również na przypadki, kiedy ostrzał artyleryjski powodował straty wśród stad wielbłądów.^[31]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W odniesieniu do 2022 r. ACLED informuje o jednym ataku bojowników Polisario na mauretańskich poszukiwaczy złota na pograniczu z Mauretanią w Wed az-Zahab w regionie ad-Dachla w Saharze Zachodniej. Wskutek ostrzału 2 osoby zostały ranne.^[32]

DZIAŁANIA ODWETOWE

ACLED nie podaje informacji o ofiarach takich działań.^[33]

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU

Pojedyncze działania zbrojne – przede wszystkim ostrzał dronowy oraz sporadyczne ataki – mają miejsce jedynie na terenach Sahary Zachodniej. Według artykułu opublikowanego na stronie The New Humanitarian, przyczynia się to do ograniczenia możliwości zarabiania na życie w legalny sposób, wyludnienia tego terenu, wzrostu przestępczości i radykalizacji młodych Saharyjczyków.^[34]

²⁹ ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁰ ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³¹ The New Humanitarian, Moroccan drone strikes force Sahrawi from their homes, 17.05.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/05/17/morocco-sahrawi-drone-attacks>

³² ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³³ ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁴ The New Humanitarian, Moroccan drone strikes force Sahrawi from their homes, 17.05.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/05/17/morocco-sahrawi-drone-attacks>

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ NIEZWIĄZANA Z KONFLIKTEM

TERRORYZM

W Maroku istnieje zagrożenie terroryzmem. Ostatni zamach miał miejsce w 2018 r.^{[35][36]} Na terenie Maroka działają odwołujące się do salafickiej ideologii komórki terrorystyczne, są one jednak mało liczebne, odizolowane od siebie i mają niewielkie zdolności operacyjne. Przeciwdziałanie terroryzmowi jest jednym z priorytetowych celów polityki władz. Państwowe służby bezpieczeństwa podejmują aktywne działania na rzecz zapobiegania zamachom terrorystycznym, inwigilują ekstremistyczne grupy, aresztują ich członków, próbują przeciwdziałać islamistycznej propagandzie.^[37]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA

Według dostępnych danych, służby bezpieczeństwa czasem nadużywają siły podczas prowadzenia działań, co może skutkować nieumyślnymi zgonami. Do niepokoju dochodzi cyklicznie w strefach graniczących z hiszpańskimi enklawami w Maroku: Ceutą i Mellilą. Gromadzący się tam migranci subsaharyjscy usiłują sforsować zasieki i przedostać się na terytorium hiszpańskie. W czerwcu 2022 r. doszło do zamieszek w regionie Mellili, gdy grupa 1,5-2 tys. migrantów zaatakowała funkcjonariuszy bezpieczeństwa broniących zasieków. W starciach śmierć poniosło 24-40 osób (w tym 1-2 funkcjonariuszy). 16 września 2022 r. marokańska policja interweniowała w trakcie wsiadania do łodzi przez nielegalnych emigrantów, którzy zamierzali popłynąć na Wyspy Kanaryjskie, zabijając jedną osobę.^[38]

Ponadto 1 września 2022 r. policja zastrzeliła w trakcie pościgu jednego z mieszkańców Sahary Zachodniej. Z kolei 6 października 2022 r. w policyjnym areszcie zmarła osoba, podejrzana o popełnienie przestępstwa, prawdopodobnie na skutek pobicia.^[39]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

W Maroku zdarzają się protesty. Są one na ogół ściśle kontrolowane przez policję. Jakkolwiek demonstracje mają w większości przypadków pokojowy charakter, zdarzają się pojedyncze przypadki przemocy oraz towarzyszących im incydentów wandalizmu i grabieży. 11 listopada 2022 r. w trakcie protestu przeciw podwyżkom cen w miejscowości Khenifra na skutek interwencji policji zmarła jedna osoba.^[40]

³⁵ Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Smarttraveller: Morocco, 07.01.2023, https://smartraveller.gov.au/countries/africa/north/pages/morocco.aspx#safety_and_security

³⁶ GOV.UK, Morocco travel advice, 05.01.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/morocco>

³⁷ US Department of State, Country Report on Terrorism 2021 - Chapter 1 - Morocco, 27.02.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2087908.html>

³⁸ ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

³⁹ ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

⁴⁰ ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Maroko nie jest w szczególności sposobem dotknięte problemem przestępczości zorganizowanej.^{[41][42]} Niemniej jednak na spornych terytoriach Sahary Zachodniej działają grupy przestępcze, trudniące się zwłaszcza handlem ludźmi i organizacją przerzutów nielegalnych migrantów do Europy.^[43]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Marokańskie prawo przewiduje wolność przemieszczania się wewnątrz kraju, wyjazdu za granicę, powrotu, emigracji oraz repatriacji. Prawa te na ogół są respektowane. Władze marokańskie wydają dokumenty podróży również mieszkańcom Sahary Zachodniej. Jednakże było kilka doniesień o przypadkach zakazywania Saharyjczykom wyjazdu z kraju.^[44]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Przemiany gospodarcze i jednoczesny upadek rolnictwa nastawionego na własny użytek, procesy urbanizacyjne i przemiany demograficzne, rozwijająca się edukacja oraz szybkie zmiany kulturowe zwiększyły wszystkie formy mobilności migracyjnej w Maroku i z Maroka, w szczególności migrację ze wsi do miast oraz szybko rosnącą emigrację do Europy.^[45] Obecnie Maroko jest silnie zurbanizowanym krajem, a ponad 65% jego populacji stanowią mieszkańcy miast. Współczynnik urbanizacji wynosi ok. 1,88% rocznie.^[46]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Doniesienia i raporty nie informują o takim zjawisku w odniesieniu do Maroka.

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Szacuje się, że w pięciu obozach w prowincji Tindouf w Algierii, na granicy Mauretanii, Maroka i Sahary Zachodniej, żyje co najmniej 90 000 uchodźców saharyjskich. Niektórzy mieszkają tam już ponad 45 lat, od początku konfliktu między Polisario,

⁴¹ Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Smarttraveller: Morocco, 07.01.2023, https://smartraveller.gov.au/countries/africa/north/pages/morocco.aspx#safety_and_security

⁴² GOV.UK, Morocco travel advice, 05.01.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/morocco>

⁴³ The New Humanitarian, Moroccan drone strikes force Sahrawi from their homes, 17.05.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/05/17/morocco-sahrawi-drone-attacks>

⁴⁴ US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Morocco, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089139.html>

⁴⁵ International Migration Institute, Social Transformations and Migrations in Morocco, 03.2021, <https://www.migrationinstitute.org/publications/social-transformations-and-migrations-in-morocco>

⁴⁶ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

Mauretanią i Marokiem, który wybuchł w 1975 r. Uchodźcy borykają się z trudnymi warunkami życia na pustyni i są niemal całkowicie zdani na pomoc humanitarną, aby zaspokoić swoje podstawowe potrzeby.^[47] Od 2020 r. zanotowano falę nowych przesiedleń z terenów Sahary Zachodniej pod kontrolą Maroka, a obszary te w dużej mierze się wyludniły, jednak skala tego zjawiska nie jest opisana w źródłach.^[48]

Władze Maroka zachęcają do powrotu saharyjskich uchodźców z Algierii i innych krajów, jednak pod warunkiem, że uznają marokańską władzę nad ich terytorium. Osoby pragnące powrócić do Maroka muszą wystąpić o dokument podróży w konsulacie Maroka za granicą.^[49]

Maroko jest ponadto od wielu lat krajem emigracji zarobkowej. Szacuje się, że poza granicami kraju mieszka ponad 2,8 mln Marokańczyków.^[50]

PODSUMOWANIE

Maroko jest monarchią konstytucyjną o stosunkowo silnej pozycji króla (choć konstytucja z 2011 r. ograniczyła nieco jego prerogatywy na rzecz premiera i parlamentu).

Kraj jest zaangażowany w spór o terytoria Sahary Zachodniej i faktycznie anektował większość jej obszarów, jednak skala działań zbrojnych jest niewielka i obejmuje głównie pojedyncze ataki dronowe. Działania te nie stanowią na ogół zagrożenia dla ludności cywilnej.

W wyniku działań wojskowych na terenie Sahary Zachodniej, wielu mieszkańców tych obszarów uciekło do obozów dla uchodźców w Algierii i Mauretanii, i żyje tam od kilkadziesiąt lat. Od 2020 r. nasiliły się wyjazdy Saharyjczyków z terenów pod kontrolą Maroka, ale skala tego zjawiska nie jest opisana w źródłach.

⁴⁷ Reliefweb, ACAPS Briefing Note: Algeria: Sahrawi refugees in Tindouf, 19.01.2022, <https://reliefweb.int/report/algeria/acaps-briefing-note-algeria-sahrawi-refugees-tindouf-19-january-2022>

⁴⁸ The New Humanitarian, Moroccan drone strikes force Sahrawi from their homes, 17.05.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/05/17/morocco-sahrawi-drone-attacks>

⁴⁹ US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Morocco, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089139.html>

⁵⁰ CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. ACLED, Morocco, 01.01.2022-31.07.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#!/dashboard>
2. Aljazeera, UN envoy: Peaceful solution to Western Sahara conflict possible, 06.12.2018, <https://www.aljazeera.com/news/2018/12/envoy-peaceful-solution-western-sahara-conflict-181206164240438.html>
3. Amnesty International, Death sentences and executions 2021, 24.05.2022, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/5418/2022/en/>
4. Australian Department of Foreign Affairs and Trade, Smarttraveller: Morocco, 07.01.2023, https://smartraveller.gov.au/countries/africa/north/pages/morocco.aspx/safety_and_security
5. CIA, The World Factbook, Morocco, 12.10.2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/morocco/>
6. Cornell Law School on the Death Penalty Worldwide, Kingdom of Morocco (Morocco), 25.03.2021, <https://deathpenaltyworldwide.org/database/>
7. France24, Morocco's autonomy plan for the Western Sahara, 04.07.2022, <https://www.france24.com/en/live-news/20220407-morocco-s-autonomy-plan-for-the-western-sahara>
8. France24, UN expert calls on Morocco to stop targeting activists over Western Sahara, 01.07.2021, <https://www.france24.com/en/africa/20210701-un-expert-calls-on-morocco-to-stop-targeting-activists-over-western-sahara>
9. GOV.UK, Morocco travel advice, 05.01.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/morocco>
10. Human Rights Watch (HRW), World Report 2023 – Morocco/Western Sahara, 12.01.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2085478.html>
11. International Migration Institute, Social Transformations and Migrations in Morocco, 03.2021, <https://www.migrationinstitute.org/publications/social-transformations-and-migrations-in-morocco>
12. Joshua Project, Sahrawi in Morocco, https://joshuaproject.net/people_groups/14639/MO
13. Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, Informator ekonomiczny – Maroko, 03.11.2021, <https://www.gov.pl/web/maroko/ie>
14. Nations Encyclopaedia, Morocco – Judicial System, <https://www.nationsencyclopedia.com/Africa/Morocco-JUDICIAL-SYSTEM.html>
15. Polityka, Rozejm w Saharze Zachodniej zerwany. Będzie wojna? 15.11.2020, <https://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/swiat/1978894,1,rozejm-w-saharze-zachodniej-zerwany-bedzie-wojna.read>

16. Reliefweb, ACAPS Briefing Note: Algeria: Sahrawi refugees in Tindouf, 19.01.2022, <https://reliefweb.int/report/algeria/acaps-briefing-note-algeria-sahrawi-refugees-tindouf-19-january-2022>
17. The New Humanitarian, Moroccan drone strikes force Sahrawi from their homes, 17.05.2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/05/17/morocco-sahrawi-drone-attacks>
18. US Department of State, 2022 Country Report on Human Rights Practices: Morocco, 20.03.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2089139.html>
19. US Department of State, Country Report on Terrorism 2021 - Chapter 1 - Morocco, 27.02.2023, <https://www.ecoi.net/en/document/2087908.html>
20. Vidiani.com. Maps of the World, http://www.vidiani.com/maps/maps_of_africa/maps_of_morocco/detailed_administrative_map_of_morocco_with_cities.jpg internetowa Haut-Commissariat au Plan du Royaume du Maroc, Population légale des régions, provinces, préfectures, municipalités, arrondissements et communes du royaume d'après les résultats du RGPH 2014 (12 régions)
21. WNP, Maroko: Porażka rządzącej od 10 lat partii w wyborach parlamentarnych, 09.09.2021, <https://www.wnp.pl/rynki-zagraniczne/maroko-porazka-rzadzacej-od-10-lat-partii-w-wyborach-parlamentarnych,492256.html>